

Penningen door Jet Schepp

Notities bij een geslaagd atelierbezoek

HANS DE
KONING

In de Rivierenbuurt in Amsterdam-Zuid staat sinds 1934 een 'kunstenaarsblok' dat inmiddels een bekend rijksmonument is. Het is een strak vormgegeven gebouw met een staalskelet als draagconstructie, met strookvensters en veel glas aan de noordkant. Het vormde het eerste complex atelierwoningen dat in Nederland werd gebouwd en het was zijn tijd ver vooruit. Ontworpen door de architecten Zanstra, Giesen en Sijmons, heeft het al jong een historie omdat het de werk- en woonruimte was van bekende kunstenaars, zoals de beeldhouwers/penningmakers Gerrit Jan van der Veen, Jan Wolkers, Fred Carasso, Piet Esser, Paul Grégoire, Charlotte van Pallandt, en de schilders Jaap Wagemaker, Jaap Hillenius en de tekenares Ro Mogen-dorff.

Boven de deur van één van die atelierwoningen in de Zomerdijkstraat is een door Carasso gemaakte plaquette aangebracht met de tekst: 'Hier woonde, leefde en werkte Gerrit Jan van der Veen, gefusilleerd 10 juni 1944 voor het vaderland'. Diezelfde deur stond in het najaar van 2010 open voor een bijeenkomst van een groepje penningliefhebbers. Zij waren uitgenodigd voor een bezoek aan de beeldhouwer en penningmaker Jet Schepp, die hen nader kennis liet maken met haar werk en dat van

Paul Grégoire, met wie zij een groot stuk van haar leven deelde. Tijdens dit bezoek werd, voor wie dat wilde, de mogelijkheid geboden zelf iets in negatief te snijden in een gipsplaatje. Met een bolletje klei kon daaruit een afdruk gemaakt worden. Dat gaf het idee hoe een penning uit een stempel kan ontstaan, net als bij een zegelring.

Het atelierbezoek is, evenals het vorige en volgende, het resultaat van een succesvol gebleken privé-initiatief dat ruim twee jaar geleden werd genomen als reactie op wensen van een aantal nieuwsgierige penningliefhebbers. Dankzij de inzet van Maja Houtman en Henk van der Vorst kwam de gang erin. Deelnemers bezochten inmiddels meer dan een dozijn penningmakers in hun woon/werkomgeving door heel het land, letterlijk van Noord tot Zuid, van Guus Hellegers in het Friese Steggerda tot Fons Bemelmans in het zuidelijkste puntje van Limburg, Eijsden. Ditmaal was de beurt weer aan Amsterdam.

Jet Schepp maakt beelden, kleinplastiek, portretten en penningen. Terracotta, brons, hout en steen behoren tot haar materialen. Zij heeft haar opleiding gevolgd aan de Rijksakademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam. In 1969 won zij de Prix de Rome en in 1972 werd haar de Buys van Hulstprijs toegekend. Bekend is haar beeld van Anne Frank dat in 2005 geplaatst werd aan het Merwedeplein te Amsterdam, de vroegere woonomgeving van Anne. Wat in haar atelier meteen in het oog springt is het model in gips van dat Anne Frank-beeld. Op de werkbank vastgeklemd staat een al grotendeels vormgegeven portret in hardhout van een

Jip, 1993

exotische vrouw. De erbij liggende gutschens illustreren dat er aan gewerkt wordt.

Na een welkom met thee en koffie gingen haar penningen van hand tot hand, waarbij zij een heldere toelichting gaf en vragen beantwoordde. Uit eerdere opmerkingen van Jet Schepp citeer ik: ‘Het maken van penningen is een aantrekkelijke kant van het beeldhouwvak voor wie houdt van “kunst om in de hand te nemen”’. Penningen vormen een belangrijk deel van het oeuvre van mijn vroegere leermeesters Piet Esser en Paul Grégoire. De een had altijd wel zo’n geboetseerd plastisch juweeltje op zak, de ander was een expert in het negatief snijden in gips. Mijn penningen zijn al dan niet in opdracht ontstaan naar aanleiding van huwelijk, geboorte, promotie of zo maar uit plezier om in die magische cirkel iets uit het leven te vatten’.

De penningen van Jet Schepp kregen al eerder aandacht in *De Beeldenaar*.¹ Haar eerste penning *Kwartet*, met daarop een muziekgezelschap, dateert uit haar academietijd, rond 1965. De laatste penning die in een volgend artikel werd genoemd, is ontworpen en uitgevoerd in 1997 naar aanleiding van het 85-jarig bestaan van de Amsterdamse kunstenaarsvereniging De Onafhankelijken. Aardig is, dat die penning ‘onafhankelijk’ kan staan op een afgevlakt stukje van de rand.

Schepp laat de bezoekers de serie portretpenningen zien van de kleinkinderen van het kunstenaarsechtpaar Marja van Zoest en Jan Spiering, haar burens in de Zomerdijkstraat. Als eerste de penning, *Jip Maarten* (1993), al eerder besproken in *De Beeldenaar*, werd gemaakt naar een nagelaten ontwerptekening van

Opa Jan (Spiering). Daarnaast ontstond de kleinere penning *Jip* met zonnehoedje. Dat was nog maar het begin. *Foris Jan*, als spelende kleuter met schep en emmertje, volgde in 1998, met op de keerzijde een zoekplaatje naar zijn geboortedatum, 18 juli '95. Toen kwam er een portret van *Lotte* (2003) met haar naam en geboortjaar 2001 als kopvoeter op de keerzijde van de penning. Daarna, als laatste, *Jim*, (2008) met op de voorzijde het portret (en face) van de peuter met capuchon. Net als bij JIP is de kinderfiguur op de keerzijde speels gevormd uit de letters van de voornaam, hier J-I-M. De letter 'i' is kop en romp; de dwars er doorheen gestoken J verbeeldt de armen; de linkerhand houdt een visje vast, dat verwijst naar de achternaam Spiering. De voetjes van de M staan op het (geboorte)jaartal 2006.

Paul Grégoire

Dan komen de laden op tafel met de penningen van Paul Grégoire.² Vrijwel alle zijn ontstaan uit negatief gesneden vormen. Wonderen van trefzekerheid want bijna alles is mogelijk in die techniek, behalve corrigeren. Hier afgebeeld, samen met het gipsnegatief, de portretpenning van de zestiende-eeuwse Italiaanse componist Carlo Gesualdo di Venosa (± 1974). De keerzijde toont het gecompliceerde familiewapen.

Hilariteit wekte de satirische penning het *Platje* (1982). Op de voorzijde een (schaam)luis met waarde aanduiding: 1 PL, het omschrift luidt: Koning in de lege landen. Blote billen sieren de keerzijde met de tekst Con et mon coin.

Wie kan gaat zelf proberen in negatief te snijden met tot miniatuurbeitels omgesmeed tandartsgereedschap in een

Paul Grégoire, Carlo Gesualdo di Venosa, 1974 en gipsmodel

plaatje gips. Als voorbeeld is er een ‘eenvoudige’ penning van Paul Grégoire, vier identieke vogeltjes met een worm in de bek, kruisgewijs geplaatst op het penningvlak. Een van de deelnemers die al vertrouwd is met penningmaken, gaat onbevangen aan de slag met haar monogram – in spiegelbeeld- en dat werkt aanstekelijk. Anderen doen een poging met vogel-, bloem- of bladmotief.

De bijeenkomst is afgesloten met een glas wijn, waarna iedereen voldaan huiswaarts is gegaan.

NOTEN

1. HANS DE KONING Penningen van Jet Schepp *De Beeldenaar* 6 (1982) 144-150 en *De Beeldenaar* 21 (1997) 509-514.
2. W.F. VAN EEKELN Nederlandse makers van penningen (17); Paul Grégoire *De Beeldenaar* 5 (1981) 165-175.

*Menno Nijkerk
65 jaar, 2000*

Over de Zomerdijkstraat is informatie te vinden via Google onder: Zomerdijkstraat, www.sectiodivina.nl en www.zomerdijkstraatreprospectief.nl

Foto's: Lucie Nijland.

Jim, 2008

Aanvulling op de catalogus

De volgende opsomming is een aanvulling op de catalogus van penningen van Jet Schepp zoals die gepubliceerd is in *De Beeldenaar* 1997-5. De eerste twee penningen werden daarin reeds vermeld onder nr 12 en 13:

12. *Jip Maarten*, 1993, 67 mm
Vz. tafel met stoelen;
Kz. JIP in venster met luiken, erboven: een visje (Spiering, naam moeder) en een mol (Mol, naam vader).
13. *Jip*, 1993, uit harde klei gesneden, 35 mm
Vz. Jip, portret en face met zonnehoedje;
Kz. kinderfiguur uit de letters JIP.
15. *Joris Jan*, 1998, 45 mm
Vz. Joris Jan gehurkt met schepje en emmertje; tekst: Joris Jan;
Kz. als decoratief puzzeltje binnen brede rand: de geboortedatum 18 juli '95
16. *Fuut*, 2000, 52 mm. Algemene geboortepenning, waarin verwerkt de vier elementen
Vz. Fuut met jong op de rug;
Kz. zon van vogelpootafdrukken

rondom, uiteindelijk vier keer, een nieuwe naam en datum.

- 16a. *Fuut*, 2004 (variant)
Vz. Fuut met meer jongen op de rug, aanzet tot een mogelijke 'slotpenning' voor de grootouders die de opdracht gaven.
17. *Lotte*, 2003, 50 mm
Vz. portretje naar links;
Kz. kopvoeter, gevormd uit de letters LOTTE, een extra L gespiegeld toegevoegd, het gezichtje bestaat uit de cijfers van het geboortjaar 2001.
18. *Jim*, 2008, 40 mm
Vz. portretje en face met capuchon;
Kz. kinderfiguur uit de letters J I M, het visje in de linkerhand verwijst naar de achternaam Spiering, de voetjes staan op het geboortjaar 2006.
19. *Menno Nijkerk 65 jaar*, 2000, 70 mm
Vz. portret grootvader, kijkend naar kleinkind op zijn arm;
Kz. levens-stam-boom, datum 26 februari 2000, in de stam het getal 65.
20. *Geometrie*, 2009, 57 mm
Vz. in verdiept, vierkant middenveld 'wakend oog' (driehoek, bol), rustend op een van de rolletjes waarop de werkplaats loopt (cilinder);
Kz. centraal op gehoogd middenveld: de penning, met letter P, gedragen door de letter W als vignet voor de penningwerkplaats.
Rechtsboven, verticaal: 2008 (het startjaar); linksonder signatuur JS.
Deze ruilpenning is vervaardigd in het kader van Lucie Nijlands penningwerkplaats. De deelnemers kregen als eerste opdracht een penning voor elkaar te maken. Een toelichting en afbeelding zijn opgenomen in de rubriek Penningnieuws in *De Beeldenaar* 2009-1 p. 51. ■